

Д. е. н. Іванов Р. В., Рєпіна С. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОЦІНКА МОЖЛИВИХ РИЗИКІВ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ВІД НЕСТАБІЛЬНОСТІ СВІТОВОГО ВАЛЮТНОГО РИНКУ

У сучасному світі, валютний ринок відіграє величезну роль в економіці кожної країни, адже обмін товарів, послуг і капіталів, як на державному, так і на міжнародному рівні потребує його участі. Аналізуючи етимологію терміну «валютний ринок» можна відзначити існування декількох трактувань, які в більшості випадків, мають на увазі особливий ринок, на якому здійснюються різні валютні угоди, тобто обмін національної валюти однієї країни на валюту іншої за заздалегідь встановленим валютним курсом. У свою чергу, ринок, на якому відбуваються міжнародні валютні угоди, називається міжнародним або ж світовим валютним ринком. У такому випадку, імпортери обмінюють свою валюту на національну валюту країни, де в подальшому будуть купувати товари і послуги, а експортери, які отримали виручку в іноземній валюті, при необхідності, можуть обміняти на валюту власної держави. Інвестори також, вкладаючи власний капітал на розвиток певної сфери діяльності, часто відчують потребу в послугах валютного ринку.

Проаналізувавши надходження до державного бюджету України за 2019 рік, можна помітити, що надходження від податкових виплат на додану вартість з імпортних товарів становить 29%, надходження від експорту ще більш значні, також вагому частину у формуванні бюджету займають іноземні інвестиції (більше 5%) [1].

З усього перерахованого вище випливає, що на даний момент практично всі сфери діяльності людини прямо або посередньо пов'язані зі світовим валютним ринком і його нестабільність може привести до негативних наслідків, тому виникає необхідність в ідентифікації ризиків, ймовірності їх виникнення і оцінка можливого збитку (табл.1).

Таблиця 1. Система факторів, що впливають на рівень ризику [1]

№	Опис можливого фактора ризика	Опис небезпеки ризику для економіки держави	Оцінка можливого збитку в % від ВВП		Оцінка небезпеки ризика за п'ятибальною шкалою		Ймовірність прояву ризика, в %	
1	Відтік капіталу	1. Негативний вплив на платіжний баланс держави	5,3%		4,7		92,1%	
2	Погіршення інвестиційного клімату	2. Значне скорочення припливу іноземних коштів	1.89%		2		31,9%	
3	Зміни в торгових відносинах	3.1 Зниження попиту на експортовані товари на світовому ринку	25,4%		0,9	0,5	0,4%	0,15%
		3.2 Зниження попиту на імпорти товари на світовому ринку, збільшення їх цін	0,34%		0,3		0,01%	
		3.3 Вимушений процес «імпортозаміщення» на внутрішніх ринках при непідготовленій до цього виробничій інфраструктурі	0,02%		0,1		0,03%	
4	Зміна цін на світовому ринку	4.1 Ріст цін на сировину	0,8%		4,4	4,3	69%	66,4%
		4.2 Збільшення цін на імпорти товари в національній валюті	3,7%		4,3		59%	
		4.3 Збільшення загального рівня цін	4,1%		4,3		71,2%	
5	Інфляція	5.1 Уповільнення темпів економічного зростання	2,6%	1,45%	1,7	1,4	37%	24,2%
		5.2 Посилення галузевих диспропорцій	0,3%		1,1		11,3%	
6	Зміна структури імпорту	6.1 Збільшення цін на імпорту продукцію, заміщення її більш дорогими аналогами	6,3%	3,6%	0,1	0,1	0,02%	0,025%
		6.2 Введення нових податкових зобов'язань, що призводять до зміни продукції	0,9%		0,1		0,03%	
7	Зміни структури експорту	7.1 Зменшення чистого експорту	26,2%	26,2%	2	1,9	4,7%	2,6%
		7.2 Різкий, незапланований ріст імпорту	26,2%		1,8		0,5%	
8	Зміни сукупного попиту	8.1 Зниження попиту на вітчизняні товари	11,1%		0,2	0,2	0,5%	2,35%
		8.2 Скорочення сукупного попиту	7,8%		0,2		4,2%	
9	Посилення конкуренції	8.1 Посилення конкуренції на внутрішньому ринку	0,02%		0,1	1	2,4%	6,9%
		8.2 Витіснення вітчизняних товаровиробників	9%		1,7		7,3%	
		8.3 Зниження конкурентоспроможності вітчизняних товарів на світовому ринку	3,2%		1,2		11%	

Для виявлення, з розглянутих вище факторів, найбільш небезпечних для економіки України, доцільно використовувати «карту оцінки ризиків» (рис.1),

яка показує небезпеки та ризики, властиві економіці держави, візуалізує ймовірність їх виникнення і їх загальну оцінку. Картографування, в даному випадку, дозволяє зіставити ризики між собою, відстежити ймовірність їх виникнення.

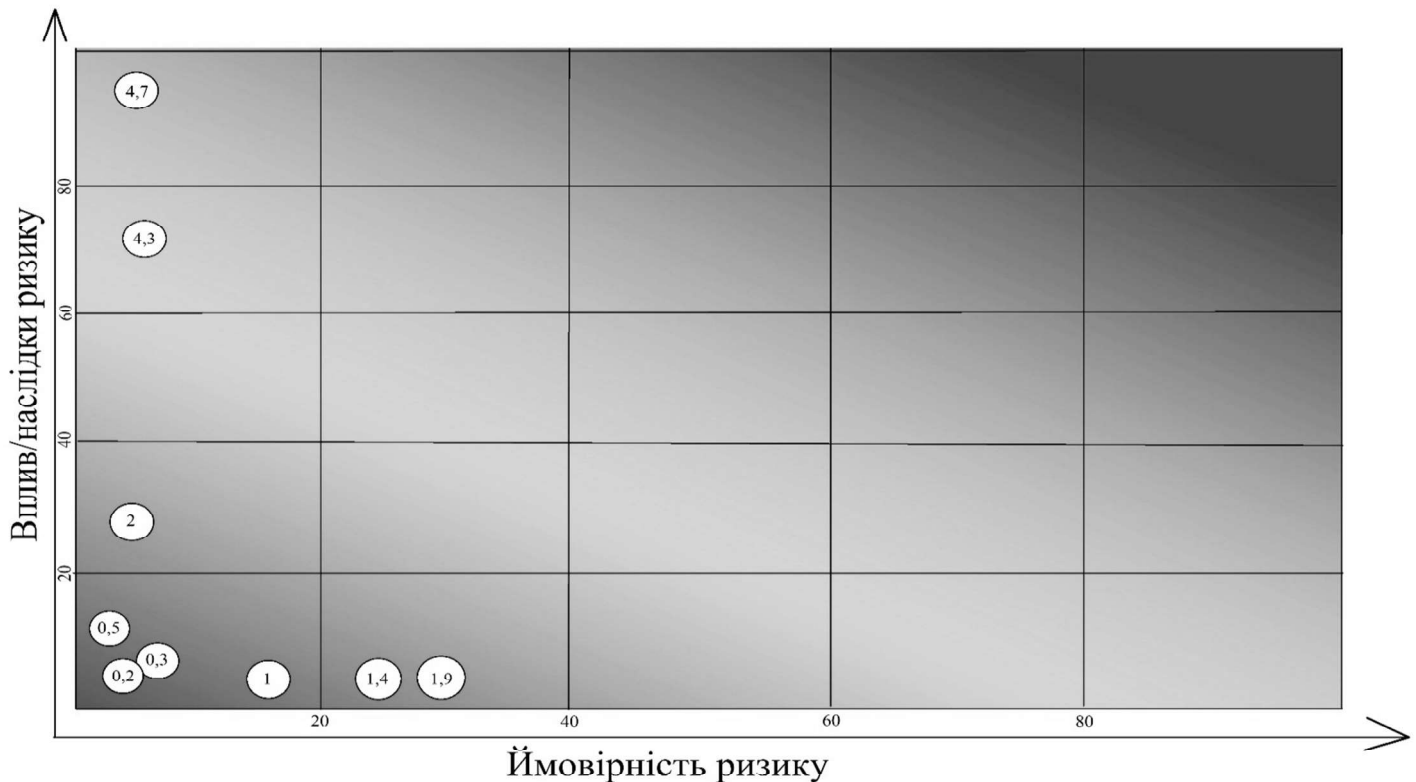

Рис. 1. Карта оцінки ризиків

Аналіз отриманих результати дозволяє дійти висновку, що найбільш небезпечними факторами ризику для держави, на даний момент, є надмірний відтік капіталу та мінливість цін на світовому ринку. Отже, на пошук шляхів до мінімізації негативного впливу даних факторів потрібно звертати особливу увагу.

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/>